

PROSVEТА

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETNO—YEAR XIV. Cena lista 50.00. Entered as second-class matter January 25, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 15. januarja (Jan. 15) 1921.

Subscription \$5.00
Yearly.

Uredniški in upravilski pro-
stor: 2657 So. Lawndale av.

Office of publication:
2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

STEV.—NUMBER 12.

Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 2, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

NAROČILA ZA RU- SUO SE KUPIČJO.

Naročeni material za sovjete bo značal do 4. marca vrednost ene miljarde dolarjev.

HARDINGOVA VLADA DOVO- LI TRGOVINO.

Washington, 14. jan. — (Poroka Paul Hanna, korespondent F. P.)—Ameriške družbe prejmejo ogromna naročila za sovjeto-sko Rusijo, ki se izvrše, kakor hitro pride Hardingova administracija na krmilo.

Federated Press je informiran iz zanesljivih virov, da vsa naročila do 4. marca bodo značala vrednost ene miljarde dolarjev.

Največ naročil prihaja za lokomotive, poljedelske stroje, električne naprave, tovorne avtomobile in mesne produkte. Lokomotive so na prvem mestu. Tolikoj za lokomotive še ni bilo v zgodovini ameriških železnic in tovarne, ki jih izdelujejo, bodo lahko zaposlene po vsej Ameriki tri leta samo z ruskimi naročili, magari v tem času odpadejo vse drugi odjemalci, kar se pa seveda ne bo zgodilo.

Promoterji trgovine z Rusijo trdno pričakujejo, da bo Harding takoj po nastopu svoje vlade odpril Wilsonovo blokado in v sledi tega so ignorirali petdeset dni, ki se ostanejo umirači Wilsonovi administraciji, ter hite z naročili, kakor da je trgovina z ruskimi sovjeti že izvršen fakt. Voditelji republikancov v senatu so imeli posvetovanja z zastopniki ruskega trgovskega sindikata in so odobrili korake zadnjih največ teh senatorjev prihajajočih industrijskih okrožij, ki bodo imela dobiček od ruske trgovine.

Politični predstavniki bodoče administracije se tako ugodno izrajo v prilog trgovini z Rusijo, da tovarnarji brez skrb podpisujejo velika naročila v popolni nudi, da bo nova vlada dovolila ne samo trgovske stike, temveč tudi kredit Rusiji.

Kolikor je mogoče izvedeti v krogih državnega departmanta, je trgovska pogodba med Anglijo in sovjetsko Rusijo zadržana edino zaradi Shylockove barantije angleške vlade glede ruskega zlata. Rusi zahtevajo, da se njihovo zlato sprejme po tržni ceni, ki je 118 šilingov za eno unčo v Londonu. Angleži pa hočejo, da se izlato meri po sedanjem vrednosti sterlinga in na ta način bi dobili "umazano rusko zlato" po 78 šilingov unčo, kar bi jim prineslo skoraj 50 odstotkov dobička.

Novejša depeša iz Berlina se glasi: "Nemško časopisje sicer preizraza naračajoče trgovske prijateljstvo med Nemčijo in Rusijo, ali fakt je, da je nemška vla- da poslala komisijo v Moskvo, katera proučava trgovske probleme med obema državama. Med tem pa Kruppova trdka in druge nemške družbe prejemajo naročila za železniški material iz Rusije."

Kako bo otvoritev trgovine z oddajanjem koncesij inozemskim kapitalistom učinkovala na komunistični eksperiment v Rusiji, se lahko vidi iz besed Lenina, ki jih je izrekel pred štirinajstimi dnevi v Moskvi. Časopisje navadno piše o "trgovskih vojnah" med državami, ampak predsednik sovjetske vlade je imel v mislih "ekonomsko vojno", ko je rekel:

"Te (ruske) koncesije ne pomenijo miru, marveč vojno, vojno v drugi obliki, ki bo ugodnejša za nas. Do zdaj smo se bojevali s tanki, topovi in puškami in ta vojna je ovirala naše produktivne sile. Odajec zanaprej se bomo bojevali na ekonomski fronti. Inozemška buržoazija bo morda poskusila uverjati svobodno trgovino; toda mi, kakor oni, imamo podpisane pogodbe in koncesije, kar bodo prisiljeni priznati naše zakone, medtem se bodo pa naši

KDO JE ZOPET POTEZNIL NEWYORŠKO POLJOLJO S PRAVLJICO O BOMBI?

New York, N. Y. — Vodstvo mestne policije je prejelo misteriozne informacije, da namenljajo brezposelnim delavcem prirediti "vsek čas demonstracije z bombo" v New Yorku. V četrtek ponoči so posebne policijske patrule straže vse javne poslopje, cerkve, bogataške klube in palace miljonarjev; vso noč so frčali avtomobili s policisti po mestu, toda "bombe" demonstracij ni bilo.

ŽELEZNIŠKI KRALJI NISO DRŽALI BESEDE.

TAKO IZJAVLJA PREDSEDNIK ŽELEZNIŠKIH USLUŽBENCEV V DEPARTMENITU A. D. F.

Odpuščenih je bilo 50.000 železniških delavcev, dela so pa bila oddana privatnim trdkom.

Chicago, Ill. — M. B. Jewell, predsednik železniških delavcev v departmencu "Ameriške delavske federacije," obtožuje železniške družbe in finančne institucije, ki kontrolirajo železnic, pred zveznim železniškim delavskim odborom, da so napravile nečuden napad na javno blagajno in blagostanje ameriškega ljudstva, ker so odpustile 50.000 izručenih železniških delavcev, dela so pa odadle privatnim trdkom.

Obtožni je železniške družbe, da so prenomile svojo besedo, ki so jo dale javnosti, in transportni zakon iz leta 1920.

Mr. Jewell je rekel, da vse zlo prihaja od kontrole Moesanovih interesov. To baresce in jedarsko podjetniško združenje kontroli po njegovih izjavah, okoli osedeset odstotkov vseh železnic. Poleg tega pod svojo oblastjo dvajset največjih kompanij, ki izdelujejo železniško opremo in imajo napravljene pogodbe za dobavo železniškega materijala z železniškimi družbami. Daje je izrekel obtožbo, da po Esch-Cumminsovi postavi tvorijo take pogodbe skupaj proti vladni Združeni državi, ker so stroški pretirani, mogoče tudi kršenje zveznega kazenskega zakona. Po njegovi sodbi so te pogodbe s privavnimi trdki za dobavo železniškega materijala in izvršitev popravil povzročile, da je bilo odpuščenih do petdeset tisoč delavcev.

Mr. Jewell je dalje omenil, da to podjetniško združenje zlorabi svojo moč, da ljudstvo placi za njegovo polkuševalno razdiranje delavskih organizacij. Povdari je, da fakti govore, da ti interesi niso zmožni upravljati železnice. Dalje je naglašal, da je dolžnost zveznega železniškega delavskoga odbora, da preide obtožbo in predložene fakte.

Minneapolis, Minn. — J. W. Pawly Cigar kompanija, pri kateri so delci skozi trideset let sami organizirani delavci, je odprila vse organizirane delavce, in poizkusila zdaj svojo srčico z neorganiziranimi delavci.

Glace Bay, Nova Škotija. — Rudarji v rudnikih pri Invernessu delajo samo tri dni v tednu.

Three Rivers, Que. — Z delom

se prenhal v tovarnah Wabasso Cottou kompanije. Tidewater Shipping kompanije in v enem

departmencu Canada Foundry kompanije.

Welland, Ont. — Trdka Billings & Spencer je naznala z le-

paki, da so delave in v mesecno

plačo nastavljeni uslužbeni od-

puščeni in da lahko zdaj drugje

nečelo delo.

Montreal, Que. — F. W. Stew-

ard, predsednik organizacije to-

varniških podjetnikov, je zahteval,

da se kanadski delave pravljeno

pozdravijo 10-odstotnemu

znižanju mezde. J. T. Foster,

predsednik delavskoga in roko-

delskega sveta, je odgovoril, da

delavev sedanja meza ne za-

dostuje za življenske potrebuščine.

Zaradi tega tudi ne sprejmejo

mezdne znižanja.

London, Ont. — Kompanijski

uradniki McClary kompanije so

povedali delavcem na shodu, ko

je kompanija pridelala zopet z de-

lavev na tovarni, da bodo morali de-

lavev sprejeti znižanje mezde. Na

shodu je bilo pet sto delavcev.

Seattle, Wash. — Seattle Brass

kompanija in Pacific Forge kom-

panija sta naznali delavcem zni-

janje mezde od petnajst do dvaj-

set odstotkov. Delavev so zastav-

kali.

D'Annunzio ostane na Reki.

Rim, 14. jan. — "Epoch" po-

roča, da ni d'Annunzio nikamor

odpotoval z Reke, pač pa name-

rava ostati tam kot privatni dr-

življianje, ki so prišli v Bojzeno,

pripravljajo, da blagajna Kvar-

narske regenture ni bila oropana

temveč je bila izročena d'Annun-

ziju. V blagajni je bilo trinajst

milionov lir.

(Daleje na 2. strani.)

PODJETNIŠKA OFENZI- VA PROTIV DELAVCEV.

DELAVCE ODPUŠČAJO IN TR- GAJO JIM MEZDE.

Ofenziva ni le naperjena proti delavcem v Združenih državah, ampak prizadeti so tudi kanadski delavci.

Denver, Colo. — Colorado Fuel in Iron kompanija je valila delavcem v Pueblo 15-odstotno znižanje mezde.

Chicago, Ill. — Chicago in Northwestern železniška družba naznana, da se je znižalo promet na železnicah in zaradi tega je odpustila tri sto pisarniških uslužbencev.

Philadelphia, Pa. — Organizacija tekstilnih baronov naznana, da je znižala mezo tekstilnim delavcem v tukajnjih tovarnah od deset do pet in dvajset odstotkov.

Poughkeepsie, Pa. — Dutchess Bleachery kompanija je znižala mezo za 12½ odstotkov v svoji tovarni v Wappinger Fallsu.

Lowell, Mass. — Boston in Maine železnic je prenhalo z delom, ker so delave odločili znižanje mezde ka dvajset odstotkov.

Winchendon, Mass. — Brown Box kompanija je prenhalo z delom, ker so delave odločili znižanje mezde ka dvajset odstotkov.

Akron, O. — Goodyear Tire kompanija je znižala delavsko mezo za 12½ odstotkov.

Bethlehem, Pa. — Bethlehem Steel korporacija je naznala delavcem z delom, da bi pa sploh ne prišli v javnost z neresnico, da se je došlo v javnost v nečudovit način.

Baltimore, Md. — Tukaj so raznimi delavci znižali mezo za 25 odstotkov. Največ trpe neorganizirani delavci.

San Francisco, Cal. — California Barrel kompanija je že o Božiču odpustila vse svoje delavce. Zdaj je Western Sugar Refining kompanija dela vsem delavcem za eden mesec.

Minneapolis, Minn. — J. W. Pawly Cigar kompanija, pri kateri so delci skozi trideset let sami organizirani delavci, je odprila vse organizirane delavce, in poizkusila zdaj svojo srčico z neorganiziranimi delavci.

Glace Bay, Nova Škotija. — Ru-

darji v rudnikih pri Invernessu delajo samo tri dni v tednu.

Three Rivers, Que. — Z delom se prenhal v tovarnah Wabasso Cottou kompanije. Tidewater Shipping kompanije in v enem

departmencu Canada Foundry kompanije.

Welland, Ont. — Trdka Billings & Spencer je naznala z le-

paki, da so delave in v mesecno

plačo nastavljeni uslužbeni od-

puščeni in da lahko zdaj drugje

nečelo delo.

Montreal, Que. — F. W. Stew-

ard, predsednik organizacije to-

varniških podjetnikov, je zahteval,

da se kanadski delave pravljeno

pozdravijo 10-odstotnemu

znižanju mezde. J. T. Foster,

predsednik delavskoga in roko-

delskega sveta, je odgovoril, da

delavev sedanja meza ne za-

dostuje za življenske potrebuščine.

Zaradi tega tudi ne sprejmejo

mezdne znižanja.

</div

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodna: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 na tri mesec; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.50 za tri meseca, in za inozemstvo \$5.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenia National Benefit Society.

Owned by the Slovenia National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

21

Datum v obiskovanju u. pr. (Januar 21-22) poleti valjega imena in naslova poslani, da vam je z tem dnevom poteka narocnilna. Posnovite je pravljeno, da se vam ne ustavi list.

KAJ JE JUGOSLAVIJA BREZ TRSTA IN REKE?

Jugoslavija je danes podobna človeku, kateremu so dali slabo urejeno hišo in mu rekli: "V svoji hiši lahko delaš, kar hočeš. Če produciraš kaj blaga za trg, ga pelji skozi ena ali druga vrata na trg, ker teh vrat imaš veliko." — Človek se je razveseli tega daru. Pričel je urejeval svojo hišo in semintje je tudi kaj produciral za trg, ker od tega ni mogel živeti, kar je bilo v hiši. Ko je bilo blago dovršeno, ga je zadel na ramo in ga odnesel na trg, da tam nekaj utriži zanj. Noč je bila temna, ko je odhajal na trg. Videl je sence, ki so se premikale okoli hiše, ato sence niso videle njega, ko je prišel iz hiše. Blago je dobro prodal na trgu in vrnil se je veselega srca domov z namenom, da še več producira za trg. Dovršeno je bilo drugo blago, da ga pošlje na trg. Navezal si je zopet tovor, zadel ga na ramo in odpril vrata. Komaj je pomolil nogo čez prag, ga je udaril nekdo po nogi in nanj se je zadrl glas: "Pokaži, kaj neseš na trg? Prepičati se hočemo, če ni tvoje blago nevarno državi." — Človek se je hitro umaknil, čeprav mu vest ni očitala nič slabega in poskusil je svojo srečo pri drugih vratih. Zgodilo se mu je kot pri prvih vratih. Počasi je šel od vrat do vrat, toda povsod se mu je godilo kot pri prvih vratih. Končno je stal pri zadnjih vratih. Nekoliko je pomislil in stopil je na plan, rekoč sam sebi: "Naj bo, kar hoče, na trg moram, kajti če ne prodam blaga, moram počasi umirati lakov." Komaj je izrekel te besede, že se je zadrl nad njim glas: "Kaj pa neseš v tej celi. Pokaži, če ni v nji kaj državi nevarnega." — Človek je vzdihnil, položil je culo na tla, zagrabilo so jo grabežljive roke in blago je izginilo. Človek se je pa žalosten vrnil v svojo hišo, oropan svojega produkta.

Tako je menda zdaj tudi z Jugoslavijo. Pota do morja so ji zaprta. In če so ji poto do morja zaprta, so ji zaprta tudi poto na svetovni trg, kar jasno priča naslednji dogodek.

Dva rojaka v Ameriki sta naročila zase po večje število Blaznikove praktike. Eden rojak je pošiljatev prejel, drugi je pa po dolgotrajnem poizvedovanju izvedel, da so praktiko zasegli Italijani v Logatu, da pregledajo, če ni v nji kaj nevarnega za italijansko državo.

Minilo je od tega nekaj mescev, odkar je bila praktika poslana in zdi se, da je italijanski cenzor v Logatu izsledil v Blaznikovi praktiki strašne nevarne stvari za italijansko državo, ker naročnik še dozdaj praktike ni prejel. Kaj je bilo nevarnega v praktiki, se da le ugibati! Po našem skromnem razumu sklepamo, da so se italijanskemu cenzoru zdeli najbolj nevarni svetniki, ki so rdeče barvani. V sv. Golu, ki je naslikan s polenom, je pa najbrž videl nevarnega "boljševika" ali "jugoslovanskega irendentista", ki pozivlje anektrane Jugoslovane na nasilen odpor proti aneksiji Jugoslovanov po Italiji. Druge nevarnosti ni v praktiki za italijansko državo!

Slovenec, ki je naročil praktiku v Ljubljani, katere so zadržale italijanske oblasti v Logatu, je ameriški državljan. Ce bi praktike prav zdaj prišle v Ameriko, nimajo zanj nobenega pomena in dokazano je jasno kot beli dan, da so italijanske oblasti oškodovale tega rojaka gmočno in v njegovi trgovini. Italijanske oblasti so zasegle lastnino ameriškega državljanja, ko je bila v transitu prek italijanske države v Združene države in ga s tem oškodovale. Rojak ima pravico, da zahteva odškodnino za škodo, ki so mu jo povzročili italijanski uradniki. O tem ni dvoma!

Navedli smo tale dogodek, da dokažemo, kako lahko Italija uniči vso trgovino Jugoslavije s tujezemstvom. Vsako blago, ki je poslano pred Trstu ali Reke, je treba zadržati le nekaj tednov ali mesecov in trgovina Jugoslavije s tujezemstvom bo kmalu na psu.

Le bedaki so verjeli, da gre Italijanom za rešitev tistih par italijanskih duš iz jugoslovanskega morja v Trstu, Istriji, Zadru in na Reki. Ljudje, ki poznajo važnost Reke, Trsta in Zadra za zaledje s trgovskega vidika, so se zavedali v trenotku, da hočejo italijanski imperialisti za vsako ceno uničiti trgovino Jugoslavije z inozemstvom, ko so zase zahtevali Trst, Reko in Zader. In kdor je svoječasno govoril ali pisal, da ti ljudje vidijo vse preveč črno, se lahko prepiča iz zgoraj navedenega dogodka, da so govorili resnico in da je bilo treba njih svarilo vpoštovati.

Le bedaki so verjeli, da gre Italijanom za rešitev tistih par italijanskih duš iz jugoslovanskega morja v Trstu, Istriji, Zadru in na Reki. Ljudje, ki poznajo važnost Reke, Trsta in Zadra za zaledje s trgovskega vidika, so se zavedali v trenotku, da hočejo italijanski imperialisti za vsako ceno uničiti trgovino Jugoslavije z inozemstvom, ko so zase zahtevali Trst, Reko in Zader. In kdor je svoječasno govoril ali pisal, da ti ljudje vidijo vse preveč črno, se lahko prepiča iz zgoraj navedenega dogodka, da so govorili resnico in da je bilo treba njih svarilo vpoštovati.

Mi vidimo podobo predmeta, ne pa predmeta samega.

Piše Garrett P. Serviss.

V nebesnem prostoru se nahaja svetovna telesa—zvezde, katerih svitloba potrebuje nad dvesto let, da doseže našo zemljo, ali da jo mi opazimo. Kako neznanška je ta dejava, lahko sprevidimo iz tega, da svitloba napravi v eni sekundi 186,300 milij pota. To je so oddaljene nekatere zvezde 3,800,000,000,000 milij od naše zemlje (tritisoč osemsto trilijonov — (trilijon je biljor biljnov) — milij). — Marsikateri bo neverjetno zmajevl z glavo in rekel, da je to nekaj nemogočega. Toda, nemogoče je le iz nič kaj narediti. Da se nahajajo v nebesnem prostoru zvezde tako zelo oddaljene, so dokazali zvezdoslovci s pomočjo finih priprav, katero rabijo pri zvezdognanstvu. Toda preidimo k stvari sami.

Kot že omenjeno, potrebuje svitloba teh zvezd dvesto let, da doseže našo zemljo oziroma, da jo mi vidimo s prostim očesom. Iz tega sledi, da mi ne vidimo zvezde same, ampak samo njeno svitlobo oziroma podobo. Kajti te zvezde spadajo med zvezde preminice, kot naša zemlja tudi, in niso vedno na enem in istem mestu. Da mi opazimo, da je ena teh zvezd premenila svoje mesto, prete dvesto let. Omenjeno naj bo pri tem še to, da so v nebesnem prostoru zvezde, ki so še bolj oddaljene, kot prej omenjene. Že marsikateri je gotovo čital, da se bo ta in ta zvezda prikazala znoter toliko in toliko let. Kako naj to razumemo pravilno? Da je dotična zvezda tako oddaljena od naše zemlje, da potrebuje njenu svitlobi toliko in toliko let, da doseže našo zemljo in da je dotična zvezda premenila svoje mesto v nebesnem prostoru.

Sploh mi ne vidimo predmeta samega, bodisi zvezdo ali sploh kak drug predmet, ampak mi vidimo samo njegovo podobo, katera se naredi v naših očeh. Oblika, barva itd. podobe, katero ima gotovi predmet in katero prenešeo odbijajoči svetlobni žarki od predmeta, kateroga podoba vidi-mo.

Ako dotični predmet premeni svoje mesto, ali premeni svojo barvo in obliko že potem, ko so svetlobni žarki naredili njegovo podobo v naših očeh, mi ne bomo opazili te spremembe časa, dokler novi svetlobni žarki ne dosežejo naših oči. Toliko v splošnem z ozirom na mesto predmeta. Isto je tudi glede barve ali oblike gotovega predmeta. Sploh mi ne opazimo nikakršne spremembe nekega gotovega predmeta, dokler svetlobni žarki odbijajoči se na tem predmetu ne dosežejo naših oči.

Gotovo da predmeti, ki se nahajajo v naši neposredni bližini, so tako blizu nas, da svetlobni žarki, ki napravijo v eni sekundi 186,300 milij, kot že zgoraj omenjeno, dosežejo naše oči takoreč ne posredno takoj, ko je gotov predmet premenil svojo barvo, obliko ali mesto, na katerem se je nahajal, ali, da mi tako opazimo to spremembo, kadar hitro se je pretipel na dotičnem predmetu.

Toda, ako je gotovi predmet tako zelo oddaljen od nas, kot npr. nekatera svetovna telesa v nebesnem prostoru, da "svetlobni žarki, ki se odbijajo na teh telesih potrebujejo leta in leta, preno dosežejo naše oči. Vsesled tega tudi vidimo podobo, prostor, v katerem se nahaja dotično svetovno telo in njegovo obliko tako, kot je bila, ko so svetlobni žarki zapustili dotično svetovno telo. In med tem časom, ko potujejo svetlobni žarki od dotičnega svetovnega telesa pa do nas, je mogoče ravnoisto svetovno telo že spremeni svojo obliko ali pa mesto. Toda tega pa ne opazimo takoj v istem času, ko se je premenila, ampak še le potem, ko svetlobni žarki odbijajoči se od tega svetovnega telesa v novi obliki, ali na novem mestu, dosežejo naše oči.

N. pr. zvezda, ki je oddaljena od nas dvesto svetlobnih let, bi nedenoma ugasnila. Ali bi mi opazili to takoj? Ne. Ampak še pre 200 let, ker zadnji svetlobni žarki tega telesa oziroma te zvezde, katerega je dala predno je ugasnila, bi prisel do nas šečer dvesto let. Tako pa tako zvezda samo premeni svoj prostor oziroma, da je zvezda preminica, mi

lahko z prostim očesom zasedujemo, ker svetlobni žarki dohajajo neprestano od te zvezde pa do nas, gotovo da v tako zelo kratkem razdobju, da tega niti ne opazimo ne.

SOCIALISTIČNA STRANKA
ODKLANJA ODGOVORNOST
ZA IZJAVE NEKEGA
SCHWARTZA.

Chicago, Ill. (Federated Press)

— Otto Branstetter, glavni tajnik socialistične stranke, je v četrtek izjavil zastopnik Federated Pressa, da stranka odklanja vso odgovornost za izjavo nekega Schwartzza, "ameriškega socialista iz San Francisca," ki je v intervjuju v Berlinu napadel sovjetsko vlado v Rusiji. Schwartz je po široko raziskrjenih poročilih v kapitalističnem časopisu "Daily Worker" nazadnje zaradi umora ameriškega vojaka ustreljil 8. januarja v Vladivostoku. Državni departement je brzojavil konzul na podrobnejše poročilo.

Drugo poročilo je poslal ameriški admirал Gleaves, poveljnik azijske flote, ki se nahaja v japonskih vodah. To poročilo se opira na uradno poročilo japonske preiskovalne komisije, ki je izjavila, da se je Langdon vratal pozno v noč na ameriško križarko "Albany" v Vladivostoku pred enim tednom. Japonski poslanik je včeraj osebno izrekel obžalovanje zaradi umora, ko je posetiš državnega tajnika.

Kongres italijanskih socialistov.

Leghorn, Italija, 14. jan. — Ju-tri se otvorili v tem mestu kongres socialistične stranke v Italiji. Sledijo se delegacije treh frakcij, ki so med seboj v hudem boju zara-di tretje internationale. Turati je vodja desničarjev. Modigliani vodja komuniste. Serrati na "srednjih" ali "zmerne" socialisti.

Odnosaji med Italijo in Reko.

Rim, 14. jan. — Italijanski diplomatici zastopnik na Reki je posloval kot generalni konzul; istotko bo reški zastopnik generalni konzul v Rimu, kadar druge države priznajo neodvisnost Reke.

Sodišče raspustilo delavsko federacijo v Franciji.

Pariz, 14. jan. — Sodišče je razdilo, da se ima Splošna delavska zveza razpustiti iz razloga, ker "nevarna obstoju države".

NAROČILA ZA RUSIJO V POLNEM TIRU.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

delavci učili od njih. Ako pride zemeljova vojna z orožjem — in mi moramo biti zmrzlj pripravljeni na vojno z buržoazijo — tedaj zape-

da nam vse njihovo imetje po vojnih zakonih. Ponavljam: kon-

cesije pomenijo nadaljevanje vojne, ali ta vojna bo ekonomska in mi bomo lahko razvijali naše gospodarske zmožnosti, namesto da bi jih razdrifali. — Bodimo pri-

pravljeni na vse. Kapitalisti bodo poskušali za našim hrbtom prezreti naše zakone, toda naša iz-

delavna komisija za pobiranje proti-revolucije še obstoji v Moskvi in na doželi: aparat te komisije je zelo prikladen nalogi komisije — zato sem prepričan, da zmagajo naša tudi na gospodarski frontu!

Knjige! Knjige!

Leposlovno-znanstvena knjižnica Slovenske narodne podporne jednotne (Književna matica) je pravkar izdala prvi dve knjige:

"Zajedalci". Spisal Ivan Mollek. Socialna povest iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki, ki pokazuje težke posledice suspendiranega zakona in mazaškega zadrževanja spolnih bolezni. Resnica slika gnulih družabnih raz-

mer. — Knjiga je trdo vezana v fine platnice, ima 304 strani in stane s poštnino vred \$1.75.

"Zakon biogenesiz". Spisal J. Howard Moore, prevel J. M. Pollock. Znana znanstvena razprava o razvoju živalij in človeka in ponavljaju fizičnega in duševnega razvoja pri slehernem posamezniku. Ta knjiga je kljub mnogim tajnostim in pojasnjuje razne in-

stinki, ki jih vidimo vseh dan pri otrocih. Knjiga ima 12 slik, je trdo vezana, šteje 86 strani in stane s poštnino vred \$1.50.

Edor narodi obenem obe gornejši knjigi, ju doli za tri dolari po poštnino prestre. — Z narodno je poslati denar po Money Orderu, češ ali v gotovini v registririnem pismu.

Kdor ljubi dobro, podneščno češ, naj fakoj naroči obe knjige in ne bo mu žal.

Vsa naročila prejema tajnik Leposlovno-znanstvene knjižnice S. N. P. J.

Frank Alsi, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

(Adv.)

PROSVETA

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE N

DOPISI.

OAKMONT, Pa. — Delavške razmere so pod vsako kritiko. Delovni čas so skrili za 40 odstotkov in ravno za toliko so pa tudi utrigli plače. Draginja je pa se vedno ista, kot je bila. Nerasljiva uganika je za sihernega družinskega očeta s kopico otrok, kako preživeti v sedanjem času svoje družine.

V zadnjem času sem opazil več člankov glede milijondolarskega sklada. Gotovim gospodom je ostal v želodevu in jih mora precej tišati, kot se razvidi iz pisave nekaterih listov. Kot nabiralci prostovoljnih prispevkov in tudi prispevatev 50-tih "metuljčkov" prav nič ne vprašam, kje je denar in v kakšne namene se rabi. Katič popolnoma sem prepričan, da se denar rabi in se še bo v namene, v katere smo ga prispevali. Prispeval in nabiral sem edino le v politične namene, za razširjanje idej Jugoslovenskega republičanskega združenja, za uresničenje te ideje, namreč za Jugoslovansko federalno republiko, v kateri bo ljudstvo samo svoje streče kovač v kateri bo ljudstvo odločevalo po svoji volji lu ne kaki Vesniči, Korošci, Protiči, Trumbiči, ne Grdina, Pire, Kazimir & Co. Ko liko ta gospoda vposteva ljudsko voljo in koliko ji je marljivo lahko vsakdo razvidi iz poročil iz stare domovine. Ta gospoda je izdelala poslovnik za ustavotvorno skupščino, v kateri se glasi, "da morajo poslanci v ustavotvorno skupščino, izvoljeni od ljudstva, podložiti prizego, da bo vsakdo imel pred očmi le dobro kralja, edinstva in naroda." Ali ni to največja ironija? Toda prepricani naj bodo, da bo njih veselje le krakto. Zato bo skrbelo siromščeno ljudstvo pri vsakih volitvah in toliko časa, da bodo te vrste gospodje nbležali kot mrlje na političnem smetišču. In takrat bo naš dan!

Zadnje čase se je na inicijativi brata Matt Kezeleta odpri precepljanja diskuzija glede lista Prosvete. Brat Kezele želi priporoča, da tudi drugi izrazijo svoje mnenje, in jaz mu ustrezem in povem, kar meni leži na sreči. Izjavim, da sem odločeno proti temu, da bi ustavili izdajanje dnevnika Prosveta in pričeli izdajati dvotednik, kot priporoča brat Matt Kezele in sem popolnoma prepričan, da bodo vsi narodniki na Prosveto kakor tadi čitatelji tega lista skrbeli, da list ne bo prenehal izhajati. Jaz vidim v listu "Prosveta" (prvo) velikega agitatorja za Slovensko narodno sodobno jednoto, (drugo) zvestega in neustrešnega zagovornika delavcev, in (tretje) svojega učitelja. — Vsa tega apeliram na vse naročnike in čitatelje lista Prosveta, pojrite na delo, kjerite ta edini slovenski pravi delavski dnevnik med rojaki in Jugoslovani sploh! Sirite ga neumerno in deluite za napredok tega lista ker s tem delujete na vaš lasten napredok! Pustite, kjer so zvesti tlapci burzozije in delavski nasprotuljki, ki so pripravljeni prodati delavec skledo leče! Nihče ne more služiti dvemu gospodom. Bogu in hudiču in ravno tako tudi ne more časnik. In no samo to, list Prosveta je lastnina vseh članov Slovenske narodne podprtne jednote, torej 10 tisoč rojakov, torej ni nobeno privatno podjetje, ni last nobene privatne korporacije, ampak last vseh rojakov, ki so člani največje in najboljše in tudi najmočnejše slovenske podprtne organizacije. Ako boste agitirali za list Prosveta agitirali boste za svoje lastno podjetje. Torej, na delo, bratje, da bo list Prosveta zahajal v siherno slovensko hišo, v hišo sihernega slovenskega delavca!

Vremenski bogovi so nam letos zelo naklonjeni: Solnce sijec dnevi so pravi sponladanski. V tukajšnjo okolico je prišlo že tudi voč deliket iz stare domovine. Ali, vdi starci pedlarji bono ostali zvesti našemu stamu in raditega se že sedaj pripravljamo, kako bom vlekel sploh na peplenjeno sredo. — Sam Nemec.

MILWAUKEE, Wis. — V Prosveti od 28. decembra 1920 je bil prioben dopis, ki se bavi z nago predstavo "Gadjie gnezdo", katero smo vpravili 19. decembra. Ker nas več dolinost kot dru-

stveni odbor da zagovarjamо prireditve in pojasnilo, ker je bil dotični dopis ozifroma kritika popolnoma neumestna, da ne bodo rojaki imeli napačne sodbe o celi stvari, smo sklenili odgovoriti dotičnemu dopisniku "Ljubitelju dramatike". — Že dopis sam na sebi ni logičen, ker v enem odstavku kritizira ono, kar je v prejšnjem odstavku hvalil.

Dopisnik je najprvo v znoti, ker piše, da je spisal povest "Gadjie gnezdo" Fr. Levstik, ker to povest je spisal znani slovenski pisatelj Vladimir Levstik.

Nadalej piše: Povest je bila pred kratkim priobčena v nekem starokrajskem listu. — V starokrajskih listih je nismo čitali, ampak je ta povest izšla v 6.—9. novembru Narodne knjižnici, in je bila pred kratkim ponatisnjena v listu Enakopravnost v Clevelandu.

Nadalej piše: Povest je bila postranska stvar, kako so igralci izvršili svoje naloge, ampak da je glavno, ker "se nahaja stvar te igre v naši naselbini." Iz tega stavka je razvideti, da dopisnik ni toliko za kritiko igre same, kot pa da kritizira osebo, ki je dramatizirala omnenjeno povest.

Nadalej piše: dopisnik, da nemu ni znana povest, vzde tenu pa je že, pa vseeno: Srečno novo leto vsem članom in člancem SNPJ, tebi list Prosveta pa, da kmalu prideš do začeljenega cilja, da čimprej postaneš dnevnik na osmih straneh.

Iz naše dežele New York se le malo kedaj opazi, da je dopis v slovenskih listih, akoravno je gradiva dovolj za koževarski koš. Toda kljub temu pravi marsikator, ki je sposoben, da bi "skoval" kak dopis, "i kaj bom pa pisal, ker nič novega." To da pogleduje malo okrog, pa bomo takoj dosti našli: Bomba počajo, hiše se podpirajo, sedaj in sedaj zajavka kak žid, ki mu je zgorela stara in obnošena suknja in za katero ni dobil nobene zavarovalnice.

Ako vam pa te novice niso povsem, se pa ozrimo malo na proletarijat. Poglejmo nekoliko našo brezposelnost, pogledimo naše gorje, naše siromake, pogledimo družinskega očeta s kopico otrok, pa brez dela in jela. Kaj si mislite o tem? Kaj si mislite, kdo je vzrok, da je toliko poštenih ljudi napadenih, oropanih, do smrti pobitih? Kdo je vzrok, da toliko poštenih v pridih delavcev postanejo zločinci? Kdo je vzrok, da pride tako globoko družinski odči, kateremu se smilijo nedolžni otročiči in žens, ki počasi umirajo glijadu? Ako kdo tega ne verjame, naj pogleda afero, ki se je pripetila prvi teden leta 1921 na Scholes cesti, v Brooklynu, ko sta bile dve osebi zavračeno napadeni in umorjeni, katerih narodnosti mi pa niso znane.

Ako vam pa te novice niso povsem, se pa ozrimo malo na proletarijat. Poglejmo nekoliko našo brezposelnost, pogledimo naše gorje, naše siromake, pogledimo družinskega očeta s kopico otrok, pa brez dela in jela. Kaj si mislite o tem? Kaj si mislite, kdo je vzrok, da je toliko poštenih ljudi napadenih, oropanih, do smrti pobitih? Kdo je vzrok, da toliko poštenih v pridih delavcev postanejo zločinci? Kdo je vzrok, da pride tako globoko družinski odči, kateremu se smilijo nedolžni otročiči in žens, ki počasi umirajo glijadu? Ako kdo tega ne verjame, naj pogleda afero, ki se je pripetila prvi teden leta 1921 na Scholes cesti, v Brooklynu, ko sta bile dve osebi zavračeno napadeni in umorjeni, katerih narodnosti mi pa niso znane.

Poglejmo tudi nekoliko na naš predtek tukajšnjih rojakov, s katerim smo pa lahko zadovoljni. Društvo "Bratška zveza" št. 140 SNPJ je v enem letu napredovalo za 50 članov, s takim napredkom se ne more ponosati noben drugo slovensko društvo v tukajšnji naselbini. Vsa tega moram izreci dražstvenemu odboru vso čast, ki tako vestno izpoljuje svoje dolžnosti.

Se ne pred dolgim se je tukaj organizirali ljudi zavednih rojakov, kateri so se formirali "Slovenski klub". Pričetek je bil prav povoljen in vsakdo je upal, da se bo ta klub povoljno razvijal in da bo uspeh. Toda ne ven iz katerega vraka je pa pričel mir, slaherna seja je bila blsiba obiskana. Vsakdo je imel drugačen izgovor in največ je bil.

Kmet se ravno tako boži proti izkorisčanju kot delavec in ne ravno tako zaveda svojega razreda kot delavec. Kdo kriči na eni strani, delavec in kmet imata skupne interese, na drugi strani pa zanjuje boj kmeta, ta je okljuka razrednemu boju in splošne mu napredku.

Dopisnik se tudi spomladi nadpirori, ki so se odigravali v zapadnih Karpatih. Toda dopisnik naj pomisl, da vsaka igra hodi pokazati ljudstvu nekaj resnejšega, realnega, pa naj si bo slabši ali dobro, in ravno tako se je moralio tudi v tej igri pokazati pravo življenje, karorito je v nekaj ali strelčih jarkih možljivo. Ako bi pokazalo kaj drugega, bi igra ne pokazala pravega življenja. To ni niceser slabega, ako se pokaže, kako so se vojaki hudovali in rotili proti onim, ki so jih poslali v morje.

Isto velja tudi glede prisotnosti, ki se je ljudska volja spremnila v jazo nad imperialisti Habsburžani. Ali je bilo pokazanega kaj drugega, bi igra ne pokazala pravega življenja. To ni niceser slabega, ako se pokaže, kako so se vojaki hudovali in rotili proti onim, ki so jih poslali v morje.

Isto velja tudi glede prisotnosti, ki se je ljudska volja spremnila v jazo nad imperialisti Habsburžani. Ali je bilo pokazanega kaj drugega, bi igra ne pokazala pravega življenja. To ni niceser slabega, ako se pokaže, kako so se vojaki hudovali in rotili proti onim, ki so jih poslali v morje.

Vladna kriza na Francoškem.

Pariz, 14. jan. — Raoul Péret, predsednik največje zborisce, je sprejeti ponudbo za sestavo novega kabinka. Ako Péret izpolni, bo povabilen Viviani. — Francoško kapitalistično časopis je zahteva, da se mora organizirati "močna vlada," ki bo zahtevala, da Nemčija plača vse, kar se bo zahtevalo od nje.

Zeteli bi, da ta dopisnik sam dramatizira kako povest ali splošno igro, ki bo naredila iz ljudi same angelje, za kar mu bomo zelo hvaležni in jo bomo tudi takoj vprizorili, ker mi vseč čutimo, da smo potreben podluga. Naj gre hitro na delo in naj nam pripravimo igro in vsi bomo njegovi poslušni učenci, ker vse želimo priti do višje izobraževbe. — Za dramatični odsek društva "Lilija". Jakob Medle, predsednik; Frank Medle, tajnik in John Pušavec, blagajnik.

Brooklyn, N. Y. — Malo bolj pozno je že, pa vseeno: Srečno novo leto vsem članom in člancem SNPJ, tebi list Prosveta pa, da kmalo prideš do začeljenega cilja, da čimprej postaneš dnevnik v svoji trgovini, lahko odračuni, odračunati pa ne smi stroške, katere ima v svojem privatem življenju in ravnotako ne smi stroški, katere ima pri vzdrževanju svoje družine.

Davčni zakon dovoli vsakemu trgovcu ali obrtniku, da odračuni od svojih kosmatih dohodkov vse stroške, katere ima pri svoji trgovini ali obrti in kateri nastanejo pri vzdrževanju trgovine ali obrti. Navadni in glavni stroški, pričetek, katere dovoli davčni zakon odračunati so: Oglašanje, plača veljavnosti, hišna namejnjava za prodajalnike ali tovarniške prostore, razsvetljiva, kurjava, voda, telefon, zavarovalnice, stroški za razvajanje blaga ali izdelkov, stroški za vzdrževanje voz in avtomobilov za razvajanje blaga ali izdelkov, sponkarji, ki so v direktni zvezi z trgovino ali tovarno.

Zdravnički, advokati in podobni poklici smejo po davčnem zakonu odračunati od kosmatih dohodkov vse stroške, ki nastanejo pri vzevjanju svoje službe, kot npr. vozni stroški, prenočevanje po hotelih in stroški za hrano in druge stroške, ki so v direktni zvezi s službo. Ako pa dobi vse to povrnjenje od delodajalca, ne more odračunati. Kdo pa odračuna stroške za hrano in prenočevanje, mora odračunati samo razliko, kolikor več ga stane kot pa doba. Varno tako lahko odračuni stroški, katere ima pri najetju v zvezi z opravljanjem njenih služb. Davčni zakon dovoli odračunati gotovo sveto za vzdrževanje avtomobila, katerega rabijo pri svojem poklicu, članarino raznih znanstvenih organizacij, naročniške na razne znanstvene sevje in knjige, najemno uredniških prostorov, kurjava in razsvetljiva, voda, telefon in plača pomočnikov.

Trgovski potnik, s stalno plačo ali provizijo ravno tako lahko odračuni od svojih dohodkov vse stroške, ki nastanejo pri opravljanju svoje službe, kot npr. vozni stroški, prenočevanje po hotelih in stroški za hrano in druge stroške, ki so v direktni zvezi s službo. Ako pa dobi vse to povrnjenje od delodajalca, ne more odračunati. Kdo pa odračuna stroške za hrano in prenočevanje, mora odračunati samo razliko, kolikor več ga stane kot pa doba. Varno tako lahko odračuni stroški za hrano in prenočevanje, ki so v zvezi z delodajalcem.

Farmarju je dovoljeno odračunati od kosmatih dohodkov vse stroške, katere ima na svoji farmi in ki so v zvezi z obdelovanjem polja, kot stroški setve, mladistve, gnojenja, stroški pri odvajjanju poljskih pridelkov na tržišči ali postajo, plače delavcev, stroški nabave semena, mačnih gnojil, stroški manjših popravil na gospodarskih poslopjih, poprava plotov in ograj, kakovost delavcev in slično.

Naj častiti gospodje, ki prihajajo iz starega kraja so zelo ujedni, da imajo zelo radi otrocke, da se s tem prikupejo starcem. Tako je pred kratkim prišel naš predtek, ki je podal ponudbo za sestavo novih stroškov, katere je podaril mojemu življenju in sestavu društva, ki je bilo zelo dobro.

Davčni zakon dovoljuje odračunati silehernemu davkoplačevalcu od svojih kosmatih dohodkov vse stroške, katere je podaril mojemu življenju in sestavu društva, ki je bilo zelo dobro.

Davčni zakon dovoljuje tudi silehernemu davkoplačevalcu od svojih kosmatih dohodkov vse stroške, katere je podaril mojemu življenju in sestavu društva, ki je bilo zelo dobro.

Davčni zakon dovoljuje tudi silehernemu davkoplačevalcu od svojih kosmatih dohodkov vse stroške, katere je podaril mojemu življenju in sestavu društva, ki je bilo zelo dobro.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila
1901.

Padorna Jednota

Izšlo, 27. junij 1917
v dedovi Illinois.

GLAVNI STAN: 2827-29 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Vincenc Čalnik, podpredsednik: Anton Menet, Box 140, Cranbury, Pa.
2. tajnik Matkoč, T. Turk, načelnik vodilnega odbora Paul Kratz, gl. sekretarka John Vogel, upravljnik glavnega Filo Goren.

POROČNI ODBOR:

John Udovček, predsednik, 400 May St., Cincinnati, Ohio, Martin Zelenček, Box 214, Webster, Ohio, Joe Radnik, Box 412, Madison, Pa., Frank Somer, 2820 Fassett Ave., Cleveland, Ohio.

POLNOSTI ODBOR:

OBSEZNJE OBROŽJE: Paul Horvat, predsednik, 2827-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZEMENO OBROŽJE: Josip Ambrož, Box 220, Milwaukee, Wis., Mario Rizvić, Pa.

ZAPADNO OBROŽJE: Ante Šuler, Box 106, Green, Kan., za Jugoslav.

Lee Kubur, Box 244, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Vincenc Čalnik, John Udovček in Matt Petovič.

Tiskovni odbor.

Prezident: Frank Alet, 2120 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trisi, Box 101, Lawrence, Pa.

John Goren, 2425 Randolph, Detroit, Mich.

Joe Skub, 1101 E. 42. St., Cleveland, Ohio.

Mary Udovček, 1244 So. Ogallala Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. Poj. Kara, 2827-29 So. Lawndale Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Udovček.

POROČI — Korporacijam in državnikom, ki delajo v javnem području, so vrlji takšni:

Novice iz Jugoslavije.

Amnistija v Dalmaciji. Split, 11. Z regentovim ukazom so amnestirani v Dalmaciji vsi, ki so zadržali kakšna kazniva dejanja političnega ali vojaškega značaja na škodo Jugoslavije ali v korist Italije. Enako amnistijo je izdal tudi italijanski kralj za sluej "prestopkov naših ljudi v okupiranem ozemlju Dalmacije".

Skrivnosti komisije tovarne v Ljubljani. — V Ljubljani je ustanovil pred leti neki Italijan Giulini kemično tovorno, ki je prav dobro uspeval, ker v celi bivši monarhiji ni bilo sličnega podjetja. Ko je izbruhnila vojna med Avstroin in Italijo l. 1915, je moral g. Giulini tovorno zapustiti, ker je prešlo podjetje pod nadzorstvo bivšega c. in kr. vojnega ministra na Dunaju. Ta slavna oblast je bila pa v nemali zadregi ko jo videla, da nima na razpolago nobenega znanstveno izobraženega tehničnega voditelja za obrat, ki bi utegnil biti za časa vojne veleskorosten. Po dolgem iskanju je vojno ministrstvo našlo strokovnjaka v osebi dr. Fruchta v celi Nemčiji znane strokovnjaka za industrijo aluminija. Kemična tovorna je pod spremnim tehničnim vodstvom dr. Fruchta delala za časa vojne zelo dobro. Gospodarski t. j. dežurni uspehi so bili toliko povojnejši, ker je tovorna delala večinoma z vojnim ujetnikom, ki so razmeroma zelo malo veljali. Zato je umnevno, da bi bilo podjetje raspolagalo v tem času z velikimi krediti.

Tu je prišel nemudoma polom. V času, ko je vse kralj, in goj, kar je hodilo na dveh v pisanosti lastilo po štirih, bi bil imel dr. Frucht lepo priliko, da se izmazne iz Ljubljane z lepimi milioni kam v Švico, kjer bi bil danes lahko že zdavnaj samostojen podjetnik. Mož tega ni storil in skoraj bi rekli, da je bil neu-

men ker tega ni storil. Mož je sicer Nemeč pravijo tudi, da je žid, ampak nasproti naši prvi narodni vladi se je obnašal jako korektno in lojalno.

Dr. Frucht se je postavil takoj po prevrata narodni vladi na razpolago, in se zavezal voditi obrat dalej, ako se mu zagareranti potreben razvoj na industrijskem polju.

Kakor znano, prva narodna vlada ni razpolagala z veliko denarjem. Da se zasigura razvoj podjetja je bila potrebna nacionalizacija. Akti ki se tečejo nacionalizacije leže še danes v Belgradu. Dr. Žerjav se je kot predsednik pokrajinske vlade zelo zanimal za nacionalizacijo tega podjetja, tudi socialisti so v interesu slovenskega delavstva storili svoje, ampak prišel je politični preokret čez noč in vladu v Ljubljani so prevzeli klerikalci.

Takrat je pa začel pihati drug veter. Tovarna je imela mnogo blaga izdelanega za prodaj. Blago pa se je začelo čez noč prodati brez vednosti strokovno izobraženega ravnatelja, neki nemški firmi, in sicer po brezkonkurenčnih cenah. To ne bi bilo nič hudega — bila bi samo izguba narodnega premoženja, katerega je tako ali tako vrag vzel na mlijone, — ampak zlo je to, da so se vse te in tudi še druge transakcije vrstile preko poverjenika za javna dela inž. Sernea, in s pomočjo Gospodarske banke, katere upravni svetnik je tudi neki inž. Sernea, ki pa mogoče ni identičen z bivšim poverjenikom za javna dela!

Mogoče je tudi, da g. inž. Sernea ni kriv toliko, kakor tisti gozd, ki mu je tozadneve akte predlagal na podpis!

Vse te stvari so bile seveda znane dr. Fruchtu, in zato je jasno, zakaj je vlast začetkom dec. l. dr. Fruchtu z izrazom zahvale za njegovo dosedanje službovno odgovodala službo in

odgovodala stanovanje v tovarni. Kdor preveč ve, naj gre!

Na njegovo mesto je prišel mož, ki je sicer vsega spoštovanja vreden, ki pa o fabrikaciji obeh špecialitet, kateri izdeluje ljubljanska kemična tovorna, zbirsko ničesar ne razume. Zato so mu dali že delave nadov "Pavilja". Take osebne izmenjave so vendar nemogode!

Nam se ne gre za dr. Fruchta osebno, ker bo mož kot priznan strokovnjak, tisko načel dovolj služb, kjer jih bo hotel, nam se delovali zelo slab. V prekrbovanju pa je vladal nered, tako, da so dnevno v Ljubljano prihajali protesti, naj se to vprašanje temeljito in bolje reši. Valed tega se je zbrala v Ljubljani anketa, kateri je predsedoval dr. Brejc. Izid te ankete je bil: ustavitev "Koroške gospodarske državbe za nakup in prodajo na Koroškem."

Do junija 1920. je ta družba posiljala na Koroško samo mast, sploš. benzin in petrolej, po tem dnevu pa je prevzela vso aprovizacijo na Koroškem.

Cena A ni popolnoma pasivna pokrajina. Njen lastni pridelek ecorejali znaša 48 odstotkov vse potrebe. Po tem računu bi ta njen preskrbo popolnoma zadostovalo 50—60 vagonov mesecno, dočim je bila tiskaj odposlanega mnogo več krane nego je znašala potreba.

Sam Žitni zavod iz Ljubljane je v času enajstih mesecov v cono A posiljal po Koroški gospodarski družbi 271 vagonov hrane, okrajnemu glavarstvu v Velikovu 136 vagonov, in okrajnemu glavarstvu v Borovljah 274 vagonov. Skupaj 671 vagonov. Razen tega so nakupčici značne množine živil tudi privatni trgovci. Svobodno lahko rečemo, da je bil del po privatnih trgovih uvoženega blaga namenjen tihotapstu.

Ker je bilo mogoče aprovizacijsko blago do 4 avgusta t. l. uvažati v cono A brez carine in zavarovanja valute, a prodajalo se je pod nakupčino ceno, je naravnno, da privatni trgovci niso mogli v coni A s svojim blagom ničesar napraviti, niti ga niso uvažali v namenu, da ga tu prodajajo.

Po odstranitvi demarkacijske čerte je bilo po izjavi prehranje-

se bo pri volitvah biti se mo med radikalci in komunisti. Koroška afera. V "Beogradskem dnevniku" piše Nikola Dionović o koroški aferi med drugim sledi:

"Po začetki z jugoslovanskimi četami je bila aprovizacija na Koroškem zelo slab. Uradniški čituga zavoda iz Ljubljane, so pri pokrajinskih glavarstvih v Borovljah in Velikovu ustanovili aprovizacijske odbore, ki pa so delovali zelo slab. V prekrbovanju pa je vladal nered, tako, da so dnevno v Ljubljano prihajali protesti, naj se to vprašanje temeljito in bolje reši. Valed tega se je zbrala v Ljubljani anketa, kateri je predsedoval dr. Brejc. Izid te ankete je bil: ustavitev "Koroške gospodarske državbe za nakup in prodajo na Koroškem."

Do junija 1920. je ta družba posiljala na Koroško samo mast, sploš. benzin in petrolej, po tem dnevu pa je prevzela vso aprovizacijo na Koroškem.

"Novi Svet," glasilo hrvaških komunistov, prične z novim letom izhajati kot dnevnik. Zato komunisti z novim letom prenehajo izdajati tri tednik. Izdajali pa bodo tednik "Komunistično se"!, katerega bodo tiskali v Zagrabu v latinici in v Beogradu v cirilici.

"Socijalni život" bo naslov listu, ki ga bo ministrstvo za socijalno politiko začelo izdajati. V listu se bodo obravnavali predložiti na polju socijalne politike.

Ubjalec svoje matere. Mlad nosestnik Anton Brenee iz Rakitne pri Borovnici je bil pred

valnega odseka od 11. avgusta, do porota obsojen na pet let težje, ker je 13. oktobra ob 3. poletne plesbiscita, t. j. do 10. oktobra uvoženega še 12 vagonov sladkorja, 273 vagonov hrane, 4 vagoni masti in 419 prakšev.

Moramo trdit, da je bilo v enajstih mesecih v cono A uvožene vse prehrane skupaj za okolo tisoč vagonov ne ustevi mast, sladkor, sploš. benzin, petrolej kakor tudi gotove značne množine hrane, o katerih bomo pozneje govorili.

Kam je prišla vsa ta roba? Na to nam daje "Beogradski dnevnik" sledišči odgovor: Izgubili smo Koroško, toda smo dobili nekoliko milijonov v Sloveniji.

50.000 dinarjev za banket! Neverjetno, s kako lahko mečejo tisoče in tisoče denarja v stran. Belgrajska občina priredi poslancev banket, ki bo veljal 50.000 dinarjev. Ali bi ne bilo končneje in pravičneje, da se ta ogromna svota porabi za občinstvo namene? Kako dragi morajo revezji danes kupovati n. pr. premog!

Cena A ni popolnoma pasivna pokrajina. Njen lastni pridelek ecorejali znaša 48 odstotkov vse potrebe. Po tem računu bi ta njen preskrbo popolnoma zadostovalo 50—60 vagonov mesecno, dočim je bila tiskaj odposlanega mnogo več krane nego je znašala potreba.

Sam Žitni zavod iz Ljubljane je v času enajstih mesecov v cono A posiljal po Koroški gospodarski družbi 271 vagonov hrane, okrajnemu glavarstvu v Velikovu 136 vagonov, in okrajnemu glavarstvu v Borovljah 274 vagonov. Skupaj 671 vagonov. Razen tega so nakupčici značne množine živil tudi privatni trgovci. Svobodno lahko rečemo, da je bil del po privatnih trgovih uvoženega blaga namenjen tihotapstu.

Ker je bilo mogoče aprovizacijsko blago do 4 avgusta t. l. uvažati v cono A brez carine in zavarovanja valute, a prodajalo se je pod nakupčino ceno, je naravnno, da privatni trgovci niso mogli v coni A s svojim blagom ničesar napraviti, niti ga niso uvažali v namenu, da ga tu prodajajo.

Po odstranitvi demarkacijske čerte je bilo po izjavi prehranje-

JUGOSLOVANSKI KOLENDAR ZA LETO 1921.

DRŽAVNI BANKA JUGOSLOVANIA

Slavonic Immigrant Bank, 436 W. 23rd St., New York, N. Y.

Cenjeni gospodje: Po danes od Vas je predmet prejemnem potrebu vidim, da ste mojo denarno posiljstvo od 13. oktobra oddaljeno na Marijo Dobrino v Štajerskem dne 3. novembra izplačati. Prejemno potrdilo izkazuje tudi potrdilo občine, da je bil del na pravi osobi vročen. Ker niste za stroške odbili nobenega centa ne meni ne naslovnicu in ker vidim, se Vam na Vašem poslovanju prav lepo zahvaljujem in Vas vsakemu rojaku prizorčam. Vas John Urek, 1205 Davis St., Johnston City, Pa.

PRISELJEVANJE V AMERIKO PREPOVEDANO

Ameriški komunisti v Evropi ne bodo imeli pravice izdajati dovoljenje v Ameriko po d. martsu, 1921.

Kdo bo delil avtoce v Ameriki, naj si da hitro pri nasu avtoči potrebuje listino, tako da vse v tem kraju deli dovoljenje od ameriškega komunista pred d. martsom 1921.

MATILJA SKENDER,

Javni notar na Ameriko in nad kmaj.

5227 Butler Street, Pittsburgh, Pa.

Sklarke in Trots in New York stan 5200.

oooooooooooooo

CUNARD ANCHOR LINE

Parnik "ITALIA"

odpluje dne 25. jan.

Parnik "PANNONIA"

odpluje dne 18. jan.

DUBROVNIK in TRST

Cena tretjem razredu je

Dubrovnik \$125.00

Trst \$115.00

in \$5.00 vojnega davka.

Cena tretjem razredu je \$125.00

in \$5.00 vojnega davka.

V vsem mestu je zastopnik te družbe. Oglašite se pri njem.

CUNARD LINE

PARNIK S. S. SAXONIA,

14,300 ton, Jan. 22.

Cena kabinam \$180.00 in \$5.00 vojnega davka.

Cena v tretjem razredu \$125.00 in \$5.00 vojnega davka.

Največji parniki naravnost V HAMBURG.

Cena v tretjem razredu za Oderburg via Hamburg je \$125.00

in \$5.00 vojnega davka.

Zastopnik te družbe je v vašem mestu, oglašite se pri njem.

Pošiljamo denar v staro domovino

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro. Nadalje pošljemo denar tudi v Srbijo, Bugarsko in Rumunijo.

Jazilimo na vas pošlani denar, snako kot pred vojno, da boste

bitre in težno izplačati.

Prodajemo džefarto na vse Italijo.

Uradec ure so: 9. junij do 5. zvečer. Pošljemo in snememo po 5.00.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.